

ELŐFIZETÉSI DÍJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
VIDEKRE POSTÁN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 60 kr.
Félévre	3 frt 30 kr.
Negyed évre	1 frt 65 kr.
Hirdetési díj:	
Egész oldal	20 trt.
Fél oldal	10 frt.
Negyed oldal	5 frt.
Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kintstári illeték fizetendő.	
Kivételes esetekben kedvezmény, többszöri hirdetésnél árlengedés.	

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ VII. évfolyama után és helyett
kiadja: Szalay László A. ügyvéd.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. kör, Virág-utca 337. hsz., hova a közlésre szánt levelek, és előfizetések intézendők.

Hirdetések felvételnek ugyanott.

A „Nyitlter“ sora 15 kr.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr.

Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható

Feltámadunk.

Tegnap este megzendült a husvéti „aleluja“, s ma milliók zengedezik az istenházában hogy: feltámadunk!

„Feltámadt Kriszus e napon!“ — rövid halál után, s bizonyítá a hitetlen világnak, hogy, mindnyájan feltámadunk!

Semmi sem tart örökké, még a halál sem!

Igaz ugyan, hogy a mi még ma létezik, holnap megsemmisülhet, de megmarad utánna a feltámadás reménye, a mi az utódokra még is csak biztató.

Két éve már, hogy az egy évtizeden át városunkban uralmat vezető párt elbukott. A bukás közel áll a halálhoz; a hatalomra jutás az élet!

Az első ponton mi álltunk, a második állottak a Mamuzsicsok és satelleseik.

A bukás elkábitott, de nem ölt meg minket, míg az uralkodó párt a hatalom köpönye alatt élt és növekedett.

Nem csüggedünk!

Tisztességes fegyverekkel küzdünk, nem használjuk azt az erőszakot, a mit ellenfeleink még a sajtótisztesség rovására is megengedtek ma-

guknak, de bizunk, hogy a mai korifeusok úgy járnak mint jártak az „irástudók és farizeusok!“ Jézus ezeket kikorbácsolta Isten házából, mert ott kufárkodtak, mai hatalmasainkat pedig kidobálja a polgárság, mert rosszul sáfárkodnak!

Polgárok! A mai szent ünnep alkalmat ad nekünk, hogy gondolkozunk a feltámadásról, gondolkozunk addig, míg egy részünk végleg el nem merevedett.

Jót, üdvöset nagyon keveset várhatunk a mindinkább szaporodó terhek árán is, mert a hatalom polcán álló Mamuzsicsok és társaik alig törődnek máshol közügyeinkkel mint ott, a hol egy nálok nál is nagyobb hatalomnak tehetnek szolgálatokat.

Városunk jövője és felvirágzása érdekében mit sem tesznek, s ha akarnak is valamit tenni, először is milliókba kerülő kaszárnyákról ábrándoznak, hogy bár rövid időre de még is dicsekedhessenek, hogy alattuk hány millió forint volt a házipénztárban!

Iskoláink stagnálnak, közevünk pusztul, esatornázásunk szünetel, középületeink rongyosak, templomaink össze roskadnak, színházunk ügye agyonütve, magyarságunk megtámadva, közügyeink ziláltak, rendőrségünk éhietlen, az egészségügy elhanya-

golt, adóságnak növekszik, terheink szaporodnak, szóval száz meg' száz a bajunk! . . .

Ha a feltámadás magasztos eszméje nem támogatná a csüggedő emberiséget, Szabadka város polgársága méltán halotti szolozsmákat énekelhetne, mert a lejtő, melyre vezették, sirboltba siet. De mi reményünk. A mi reményünk alapos, és a közel jövőben testet ölt! A gyerekhatalóság vezetői már nem messze vannak a végpusztulástól!

A sirbolt ajtaja felnyiland, az álpróféták és farizeusok letűnnek a láthatárról, a polgártág feledés fátyolát borítja a farizeusok emlékére, és új életet kezdünk, — feltámadunk!!

A „Petőfi-Társaság“ Szabadkán.

Városunkban néhány nap óta igen élénk mozgalom folyik, melynek az a célja, hogy a május hó 2-án érkező budapesti irók és művészek fogadtatása mennél fényesebb legyen. Ezen nagy-szabású kirándulás iránt a közönség minden rétegében általános az érdeklődés. Mátán, mert ilyen tekintélyes számú és kitűnő egyéniségekkel; jeleskedő társaság még nem tisztelte meg városunkat látogatásával. Ezen utazást a „Petőfi-Társaság“ az iró körrel együttesen rendezi, s ez utóbbi egyesületnek a titkára: Dolinay Gyula ur virágva-

sárnap és a nagy hét hétfőjén Szabadkán is időzött a részletes program megállapítása és a fogadtatás s elszállásolás körüli teendők megbeszélése végett. A f. hó 19-én a nemzeti kaszinóban megtartott értekezleten — melyet dr. Milkó Izidor hívott össze — Dolinay ur előadta az utazó társaság terveit. Ezek közül a két irodalmi egyesület tagjai közül mintegy hatvanan vagy hetvenen május hó 2-án reggel külön vonaton Kis-Kőrösre mennek, ott a Petőfi házat mektekintik s értekezletet tartanak egy alapítandó Petőfi múzeum ügyében. Ez a kirándulás tulajdonképeni célja. S a mondott nap reggelén Kis-Kőrösön rendezendő hangverseny és felolvasás (matiné) is a roskadozóban levő Petőfi-ház karbaheyezésének a javára fog végbemenni. Hasonló (de nagyobb szabású) hangversenyt és felolvasóestélyt szándékoznak ugyancsak a Petőfi-ház céljaira rendezni a vendégek Szabadkán is, s az értekezlet Dolinay ur ebbeli előterjesztését örömmel elfogadta s egyszersemind a vendégek méltó fogadtatása s a tiszteletükre rendezendő ünnepelejek céljából három bizottságot is küldött ki.

Az elszállásoló és fogadó bizottság elnökei: Mamuzsich Lázár és Pertich Mihály. Tagjai: Arnold Sándor, dr. Békffy Gyula, dr. Dembitz Lajos, dr. Dominus Simon, Fratricsevics Péter, Gyelmis Gerő, Haverda Mátyás, Hevér Géza, dr. Horváth Móricz, Lénárd István, Lévy Simon, Mácskovics Titusz, Mamuzsich Ágoston, dr. Milassin Miklós, dr. Milkó Izidor, Olavszyk Jenő, dr. Reizner Lajos, Sziebenburger Károly, dr. Szilasi Fülöp.

TÁRCZA.

Az árvák pirostojása.

Négyszáz árvának a szülei imádkoznak fent az égben gyermekeik második szüleiért, 400 árva imádkozik napoként azokért, akik elhagyatottságukból kiragadták őket és belőlük a hazának hasznos honleányokat neveltek. 400 talán a nyomorból, talán a bűnből, a bizonytalan szomorú jövőből megmentett lélek. Boldogító öntudat.

Egész csendben, zajtalanul tartotta meg nemrég a magyar gazdaasszonyok országos egyesülete, fennállásának 25. évfordulóját. Minden zajt, külső pompát kerülve, senki sem tudott felőle, csak az egylet tagjai és árvái. Az egész ünnepély abból állott, hogy az árvákat a hitvallásuknak megfelelő templomba vezették isteni tiszteletre, onnan visszaérkezve, már a választmányi tagok vállták őket élükön az elnöknővel: Damjanich János szabadsághős fenkölt szellemű özvegyével és az árvák nemtőjével. Az árváknak megmagyarázták a nap jelentőségét, azután egy pár alkalmi dalt énekeltettek el velük, ezt a rendesnél gazdagabb ebéd követte és az ünnepély be volt fejezve, ez az igazi ünnepély, melyet az égből 400 elköltözött anya alvó szemei néztek.

Ma y e r György ur, az egyesület derék titkára, ezen ünnepély alkalmából rövid vonásokban megírta az egyesület 25 éves történetét. Ebből kitűnik, hogy az egyesület intézetében fennállása óta 400 árva nyert felvételt, kikből egytől-egyig a társadalom hasznos tagjai lettek. Jelenleg is 103 növendék élvezi az áldásdus működésű egyesület jótékonyágát az ország minden vidékéről és az intézetben a háztartási teendők mellett még szabás, varrás és

különféle kézimunkák készítésével is foglalkoznak.

Megindító ez évi jelentés következő passusa: „Az egész választmány öszinte fájdalomnak ad kifejezést a fölöött, hogy az árvaházba való felvételért könyörgő árvák néha oly tömegesen jelennek meg, a megüresedett helyek száma pedig aránytalanul oly csekély, hogy nem ritkán vérvő szívvel kell visszautasítani oly segélytelen árvákat is, kik az egylet hatékony pártfogását kétségkívül megérdemelnék, s kiket szívörömet venne jótékony gyámolítás alá, de előlük a bizonyos korlátok közé szorított anyagi viszonyokból eredő kényszer — fájdalom — bezárhatja az árvák kapuit, s így az árván maradt sorsüldözöttek kénytelenek más vigaszhelyet keresni, — de ki tudja, vajjon e szegények találnak-e ilyet máshol? Az egylet választmányát csupán ama biztató remény vigasztalja, hogy a társadalom kötelességét ezekkel szemben is teljesíti.“

Szomorú biztatás! Hiú remény! A szegény árva, oda dobva a bizonytalan sorsnak elcsenevész, elzüllik, megromlik és nagyon csekély azok száma, a kik oly második anyát találnak, mint a gazdaasszonyok országos egyesületének árvaháza.

De e cikk irására nem is annyira ez, mint egy másik valóban lélekemelő közülmény indított, melyről a titkár urnak fent említett jelentésében szó van és mely fényesen igazolja, hogy hazánk lelkes honleányai a híres magyar anyát mennyire fel tudják togni és méltányolni az egyesület működését.

Královanszky Istvánné az egylet buzgó és fáradhatlan választmányi tagjának kezdeményezése folytán ugyan 1878 ban, tehát 8 évvel ezelőtt az egyesület kebelében az említett nemesszüvi hölgy elnöklete alatt egy persely-

bizottság alakult, mely feladatává tette, a szegény elhagyott árvák ügyét gyűjtőperselyek kiosztása által előmozdítani és lehetővé tenni azt, hogy az egyesület intézetében mennél több árva nyerhessen menhelyet.

E cél elérésére Damjanich Jánosné elnök, gróf Baththyány Lajosné és Kármán Lajosné alelnökök és a titkár az egylet választmányára nevében lelkes felhívást bocsátottak ki a haza hölgyeihez, melyben felkértek őket, hogy forduljanak az egylethez ily perselyekért, függesszék azokat fel lakásaikban és használjanak el minden alkalmat, hogy az árvák perselyének tartalma gyarapodjék.

Az alamizna gyűjtés eme rokonszenves formája oly sikerdus támogatásra talált, hogy az egész országban elhelyezett perselyek kiürített tartalma a leolyt 8 év alatt 17845 frt 92 krnyi összeggel gyarapította az egylet pénztárát. A legutolsó évben az árvaperselyekből 890 frt 92 kr folyt be az ország minden részéből.

E fényes eredmény elég bizonyítéka annak, hogy a magyar hölgyek jótékonyág tekintetében versenyezhetnek magával a jótékonyág nemtőjével is.

És most hadd álljon itt a fönt említett lelkes felhívásnak egy része és hadd szóljon utoljag hazánk áldozatkész hölgyeinek, azoknak melegen érző és a közőjért lelkesülni tudó szíveire.

„A legmélyebb bizalom érzetétől áthatva kérünk benneteket, törüljétek le jótékony gyámolítástok által a szerencsétlen árvák könyeit; forduljatok hozzánk a „magyar gazdaasszonyok országos egyesületének árvái javára“ felirattal s az egylet pecsétjével ellátott perselyekért! Helyezzétek el azokat hajlékaitok legalkalmasabb helyére; legyen az disze, fénye és büszke-ége a családi tűzhely-

nek; tekintse az „árvák perselyét“ kiki a jótékonyág oltárának. Családi ünnepek alkalmával s ha a család valamely tagja örömhirt vesz, avagy a szerencse által kerestetik fel, tehát ily boldog perczekben, vagy egyéb kínálkozó alkalomkor (pld. társasjátékoknál, fogadásoknál stb.) ne feledkezzetek meg a szegény árvák perselyéről sem. Ha abban a ti jó barátaitok, ismerőseitek csak néhány fillért is helyeznek el, az évenként egyszer kiürített persely fillérekből összerakogatott hatosokat, forintokat fog tartalmazni és ha évenként az egylet 1000 perselyébe évenként csak néhány forint is gyűl egybe, egy éven át árvaházunk javára krajczárokból felszaporodott néhány ezer forintot fognak jövedelmezni. Ily perselyek iránt fordulhatni özv. Damjanich Jánosné egyleti elnökhöz (Sándor utca 32.) és Královanszky Istvánnéhoz a perselybizottság elnökéhez (Lipót utca 36.)“

És mi még tegyük hozzá, hogy a Mindenható Isten áldja meg mind a két kezével az árvák jöltevőit!

A „férfi gyűlölők“.

Érdekes premiere volt a napokban a székesfehérvári színházban O Donell Malvin grófné szül. Tarnóczy „Férfigyűlölők“ című új operettjét adták elő rendkívüli sikerrel. Ezen operette iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy a fővárosból külön vonat indult Székesfehérvárra az operette első előadására. Mintegy 50 legelőkelőbb tagja a fővárosi társaságnak és több hirtelen piró rándult le, hogy a fővárosi iróné s művét meglekintsék. A vasuton Székesfehérvár színe java várta a külön vonaton érkező

Ma! számunkhoz egy fényes emléklet van csatolva.

Az ünnepélyeket rendező bizottság elnökei. Varga Károly és Szigethy József. Tagjai: Dr. Békeffy Károly, Bíró Károly, dr. Brenner József, Fellegi Antal, Gaál Gerencs, Gólh Ödön, Imrefy Iván, dr. Káplány Antal, Kuluncsics József, Lyubibratich Kelemen, Milassin Kálmán, dr. Mukits Károly, Piukovich József, dr. Rádics Péter, Rádics Dusan, dr. Reisner Gyula, Safári Kálmán, Schaller Flóris, Schwerer Fábán, Szalay L. A. Sztójkovics Emil, Sztoczek Károly, Varga, József, ifj. Vojnits István.

A pénztári bizottság elnöke: Kuluncsics József. Tagjai: Hacker Adolf, Buday János, Piller György, Takács Ede.

Az értekezlet elhatározta, hogy a hangverseny és felolvasóestély május hó 2-án este 8 órakor a színházban fog megtartatni valószínűleg a következő programmal (mely a fővárosi színházak repertoire-jai s egyéb körülmények folytán még többféle változtatást szenvedhet) Zenekari nyitány, melyet Gaál Ferenc vezényelte mellett a színházi orchester ad elő. Alkalmoszerű humoros felolvasás Komócsy Józseftől, a Petőfi Társaság elnökétől. Ezután *Abrányi* Emil elszavalja Szabadka városához egyenesen ezen alkalomra írt költeményét. Majd *Bignio* nagy *Gassi* énekel két-három áriát, *Siposs* Antal zongorázik és *Máthé* Pista hegedűn produkálja magát. Ezt újabb szavallat követi *Reviczki* Gyulától vagy *Szabó* Endrétől. Majd megint felolvasás következik P. Szathmáry Károlytól vagy a Petőfi-társaság valamelyik más jeles tagjától. Ezután *Abrányi* Wein Margit, a m. kir. operaház tagja fog énekelni, s záróedény egy egy felolvasás kis színmű kerül színre a nemzeti színház néhány elsőrendű tagjának közreműködése mellett. Hír szerint ezen dramoletben *Gyenes* László, s azonkívül *Csillag* Teréz vagy *Fáy* Szeréna fognak fellépni.

A fényesnek ígérkező hangversenyt (a melynek tiszta jövedelme a Petőfi-ház felújításának a költségeire fog fordítottatni) *ismerkedő estély* követi valamelyik vendéglőben. Hogy melyikben, — az íránt még nem határozott a rendező bizottság. Miután pedig a kiránduló társaság megbizottja, Dolinay Gyula ur a leghatározottabban kijelentette, hogy a két irodalmi egyesület tagjai semmitéle „potya” traktálásban részesülni nem hajlandók, s e tekintetben sem a városi hatóságok sem pedig a közönségnek terhére lenni nem akarnak s úgy a hatóságok fogadtatásáig valamint az ingyenes megvendégelés ellen tiltakoznak, ennél fogva az értekezlet elhatározta, hogy ezen alkalommal az étkezés *állap* szerint fog történni s a fővárosi kirándulók csak úgy mint a szabadkaiak maguk földözik a költségeiket. Az ismerkedő estélyt *úncz mulatság* rekeszti be, a mely igen érdekesnek ígérkezik, miután a vendégekkel legalább 15-20 hölgy is részt vesz a kirándulásban.

Másnap a vendégeket külön vonat

vendégeket, kiket különösen O'Donelli grófnét lelkesen megjelenezték. Az ősváros megtekintése után a vendégek a színházba mentek, hol hét páholy és megfélelő számú földszinti ülőhely volt számukra fenntartva. A nézőtér csakhamar oly zsúfolásig telt meg, hogy alig lehetett mozogni. Voltak sokan akik 15 frtot ígértek egy földszinti zártszékért és nem kaphattak. Szerzőnőt az előadás alatt szünni nem akaró tapsviharral hívták a lámpák elé és két gyönyörű babérkoszorút és a város közönsége nevében egy óriási csokrot nyújtottak át neki. A darab szellemes librettóval és kitűnő behizelgő zenéjével oly sikert aratott, mint eddig kevés operette és a nevezetes a dologban az, hogy a gróf né maga írta a zenét is, a szöveget is. A „Férfigyűlölők” meséje a következő: Pompássyné, kit már öt férje csalt meg, boszút akar állani a férfiakon és magához hasonló tagokból megalakítja a férfigyűlölők egyesületét és sikerül nek Clarisse unokahugát és Finette komornát is, ki tulajdonképen Beauregan márkine, az egylet számára megnyerni. Pompássyné vadászatot rendez, melyen az operette főalakjai vesznek részt, köztük Clarisse imádója is, ki mint az egyik vendég szerencsén szolgálja keresi fel kedvesét. Midőn ezt Clarisse megtudja, összeesküszik Finettel, ki szintén kedvese miatt viseli az incognitót és törbe csalják a férfigyűlölők egyesületének tagjait, kik egy Furulyásy Boldizsár rovarbiztos által külön külön, de ugyan egy helyre kitűzött légyotton megjelennek és ez által megszegik az alapszabályokat. Miután pedig ez a maiór már megtörtént, rászánják magukat a férjhez menésre és mindenki megtalálja a maga párját.

szállítja ki Palicsra, hol azok már a városi vendégei lesznek, mert a társaság megbizottjának ünnepélyes tiltakozása ellenében sem zárkozhatik el a hatóság ama kötelezettség elől, hogy a két tekintélyes irodalmi társulatot magyaros vendégszeretettel legalább egyszer meg ne vendégelje. Örülünk egyébaránt, hogy az ünnepély egy része a palicsi fürdőben fog végbemenni, mert e fürdőintézet méltán megérdemli, hogy a hazai közönség figyelme ilyen vendéglátási alkalommal is rá irányoztassék, s óhajtjuk, hogy a fővárosi író (s különösen hírlapíró) vendégeink ne csak azt a benyomást vigyék magukkal Palicsról, hogy ott jól ebédelték és jó ízűen mulattak, hanem azt a tudatot is, hogy Bácsországnak rónaságán van egy még meglehetősen ismeretlen fürdőhely, a mely gyógyhatásának erejénél s az általa produkált csodakuráknál fogva európai hírnevet érdemelne.

Megemlítjük még, hogy ugyan ezen ügygyel a nemzeti kaszinó választmány is foglalkozott s f. hó 18-án tartott ülésben Pertics Mihály elnöklettel alatt egy Varga Károly, Békeffy Gyula, Milkó Izidor, Gyelms Gerő, Szilasi Fülöp és Buday János tagokból álló bizottságot küldött ki, a melynek az lesz a feladata, hogy a vendégek tisztelgésére rendezendő ünnepélyek rendezésében részt vegyen s maga részéről is mindent elkövessen, hogy a fővárosi írók és művészek Szabadkán jól érezzék magukat.

A sajtó nevében is üdvözljük a budapesti kirándulókat s azt kívánjuk, hogy jól érezzék magukat a város falai között!

Az új üstökös.

Csak a földön maradunk, nem megyünk az égbe, mert az új üstökös közöttünk ütötte fel fejét.

Hónapok óta jelezve volt a megjelenés és heteken keresztül lázas sietséggel hordozták az előfizetési leveket az „új üstökös” bolygói, mert hát ez a várva-várt csillag egy új lap lett Szabadkán, „Szabadkai Hírlap” elnevezése alatt.

Az „Új szita szegen függ”, — tartja a közmondás, — nem csoda tehát, hogy kíváncsian várták e lap megjelenését, annál is inkább, mert az előfizetési felhívásban az jelezte, hogy pártokivüli és inkább szépprodalmi leendő Szerkesztője D. Sziklai Soma ügyvéd, lapunk munkatársa lett, s az új lap munkatársai is jó részt közülünk váltak ki.

Új lap új emberek nélkül nem új. Ezt bebizonyította a „Szabadkai Hírlap” és mert az eddig megjelent négy számban alig mondott egyebet mint a „Szabadkai” hetekkel — hónapokkal ezeiótt — ugyszólván lapunk viszhangja lett.

Azért mégis jó szívvel fogadtuk, mert olvasóközönsége nagyrészen más elemekből tömörült, mint a miénk, s ha más körökben is terjesztetnek elveink csak dicséretet érdemel a ki a nem csekély munkára vállalkozik.

Azonban:

A „Szabadkai Hírlap” 4 ik száma már új hangokat hallat, a mi nagyon feltűnő.

Sziklai Soma értesíti olvasó közönségét, hogy „magán életében olyan változás s olyan elfoglaltság állván be, mely őt” . . . a lap szerkesztésre képtelenné teszi, — viszály, s helyét Dominus Simon ügyvéd veendő át.

Az új szerkesztő szintén lapunk dolgozó társai közül került ki, s így hitük, az új lap iránya nem változik.

„Egy kis történelem” cím alatt megemlékezik lapunk az elnevezett Mukics pártól, s nagy dicséretet zengedez róla, azon tanulságot vonva le amaz időkől; hogy a város csak akkor virágozhatik, ha benne erős polgári elem fejlődik. Hogy az ugynevezett Mukics aera alatt városunk virágozott, hogy ama párt letörte a régi hagyományos rendszert s a polgári elemet felrázta „embereket adva hivataloknak” ezt maga a cikkírója szépen felsorolta.

És mégis néhány sorsral alább már a Mamuzsics pártot dicsőíti, mert csak ebben látja a polgári elem teljes győzedelmét s haladást lát városunk jövőjére.

Ha nem lenne oly naiv ez az okoskodás hát nevéteseknek mondanók.

A multban a polgári elem már elfoglalta illő helyét cikkíró szerint is, és volt is egyszerű haladás. Hát miféle új polgári elem az, a melyől most vár haladást? Kétféle polgári elemet keres közöztünk a polgártárs? Ha igen, úgy reá néve haladás lehet a Mamuzsich aera, mert a miért a helyb. zsidó vallásu polgártársak uralomra emelték a Mamuzsicsok szekerét, a tisztujtásnál zsi-

dópolgártársaink többen kerültek tisztviselői székbe, mint voltak azelőtt.

Ez pedig nem valami új és nagy szerű haladás, és ehhez nem is volt szükség a Mamuzsicsokra.

Hogy a polgármestert azért nem látják zsviesen a polgármestert székben, mert polgári származása, ebben ugyan csalódik a helyzetet nem ismerő cikkíró, mert ha ez egy-két gögös bolondnál megessék is, a polgármester azért szilárdan és büszkén ülhetne székében a polgárság támogatása mellett, de nem az a „klikk” intrigál itt a polgármester és társai ellen, (a mely „klikk” mellesleg legyen mondva ha van is, nevétesleges pojáczokból áll) hanem nincs megelégedve véle a polgárság maga!

Ha a „Szabadkai Hírlap” az „új üstökös” ily s ezekhez hasonló elveket hirdet, ha a polgárság között osztályokat akar alkotni és különbséget keres a mult hatóság és a mostani hatóság polgársága között, ha azt akarja elhittetni, hogy a multban a polgárság csak egy része állhatott a felszínen s a teljes győzelmet e téren csak a Mamuzsicsok vívták ki, úgy legyen elkészülve, hogy nem talál bennünket sem készületlenül, s megrázzuk érveinkkel „üstököt” bár jelszavunk marad mint volt: „testvérség, — egyenlőség!” X.

A vörös kereszt-egylet, Szabadka és Jankovich Aurél.

A vörös kereszt egylet magasztos hivatását senki nem vonja kétségbe, s bárki legyen is az, a ki emez egylet gyarapítása céljából mozgalmat indít, csak elismerésünkre érdemes.

Kalapot emelünk e téren tehát Jankovich Aurél főispán előtt is, s dicsérettel emlékeztünk meg lapunk mult számában is, hogy legalább e téren igyekszik tenni valamit. Jeleztük ugyan, hogy sok a mi tenni valónk, de azért inkább iparkodtunk az egylet részére proselytákat szerezni, semhogy az üdvös mozgalmat egy szemernyre is ellensúlyozni óhajtottuk volna. Az első hullámzás lezajlott e téren is, a szabadkai fiókegylet meglehetősen élénk érdeklődés mellett megalakult, s bátran napirendre térhetnének a történetek fölött, ha a „Szabadkai Hírlap” című új üstökös egy sajtósági közleményt nem hoz e hó 18-án a lap homlokzatán.

Vérmes reményeiben megcsalva, fájdalommal mondja el, hogy a mozgalom nem öltött oly mérvet, a minőkre sokan számítottak, s a többi között így ír: „A nagy tekintélyű gazdag Vojnics családból senkit sem látunk, hasonlóképp a Mukics, Magyar, Varga, Lichtneckert, Szekenderovits családok túntőleg távol tartották magukat: Lénárd és Bíró családokból alig jelent meg valaki. — Szabadkán 4 nőegylet van: ezeknek coripeusai szintén távollétükkel tündökölték.”

Ha ez mind így lett volna is, mi nem látunk ebben oly nagymérvű mulasztást, hogy érte megleczkéztessünk egész családokat. Hogy miért nem, indokoljuk is.

A vörös kereszt egylet az egész művelt világot felölelő világsegélyzőegyesület, melynek alapítókéjét koronás fők, egyéb uralkodók és egész országok egyesülete teremté meg, s a mely milliókkal rendelkezik veszély esetére. Jóllehet az a veszély nem folytonos, csupán háborúk alkalmával ölt előre nem látható nagy mérvet.

Ha nem lépünk ki a nagy világ szinpadára, hol az eseményeket egyes nagy uralkodók intézik, s ha nem azt lessük, melyik hatalmas császárnak eredt meg a terjeszkedési vágya, hogy holtakat és sebesülteket teremtsen, a kiket majd a vöröskereszt egylet vesz nagy-lelkű gondozása alá, hanem ha szette-kintünk itt, a világ egyetemben oly kicsiny, de nekünk még is kedves városunkban, s ha itt napról-napra látjuk a nyomort az út szemetében térferegvé jajtani és sebeit mutogatni egy árva krajczárért, ha látjuk naponként az elagott és elnyomorodott kolduscsoportokat kapuról-kapura zarándokolni, ha tudjuk hány szülőlen árva teng városunkban vagy hány lelencz kerül az élve eltemetett szülőttek közé, ha eszünkbe jut hány szegény család áll ma h u s v é t n a p j á n is, szegény kenyérdarabk ja mellett egy falat életadó hús nélkül, s ha nem felejtiük a hatóságilag „szegények házának” csufolt t e m e t ő t, a hol annyi szerencsétlenség törődik egygyé a nyomorba, akkor gondolkodóba esünk, vajjon nem helyesebben cselekedett volna e a főispánunk, ha e szemünk láttára sinylődő és fülünk hallatára jajtató nyomorultak érdekében emeli föl hatalmi szavát? A kör kicsiny, nem terjed túl városunk határán, de a cselekedet mindenestre lett volna oly nemes, mint a vörös kereszt egylet érdekében mozgalom megteremtése.

Ily nézetben sokan lehetnek, és igazuk is van, mert míg a háborúban megsebesültek eseténkénti ápolását egy világ kezeli, s e világ segélyezéséhez jövünk mi egy krajczárral, addig a mi küszöbeinket folytonosan ellepő nyomorultakat nem segélyezi senki! És mi ezek segélyzése helyett fellépünk a művelt világ egyetemét felölelő és milliókkal rendelkező egyesületbe!

A ki így gondolkozik és távol tartotta magát a főispáni gyűléseésektől, nem cselekedett helytelenül már csak azért sem, mert felvethető a kérdést magában: vajjon ha Jankovich Aurél Szabadka város főispánja, s ha e szerint városunk első tisztviselője, miért nem iparkodik első sorban a mi nyomorultjainkat ellátni és azután fordulni a koronásfők és kormányok által ellátott sebesültek felé?

Nem akarunk gyanúsítani senkit a jelen alkalomból, mert a főispán által elért óhajtott cél ha nem is helyi szükségletet fedez, de mindenesetre a legnemesebbek közé tartozik, azonban a „Szabadkai Hírlap”-nak e pontnál van n é m i érteke, mikor azt következteti: hogy a főispán eme lépésével terjeszkedni akart, hogy hatalmát és állását minél inkább megszilárdítsa.

A szabadkai zsidó és magyar hitközsönoklat.

A szabadkai zsidó hitközség választmánya elhatározta, hogy a husvéti ünnepre egy magyar hitközsönoklat meg-meghívand.

E valóban nagyon is időszerű eszmét az egész hitközség legnagyobb örömmel fogadta el, de nem fogadta el, Kutna Mór főrabbi, ki feltéven stólájának megcsorbítását minden követ megmozdított, hogy e szép terv meghiúsuljon, ami sajnos meg is történt.

Említett rabbi, — legalább úgy beszél a községben, — mindenekelőtt levelet intézett az országos izraelita irodához Budapestre, melyben kijelenti, hogy azon esetre, ha egy magyar hitközsönok a községbe jönne zavargásokat idézne elő, sőt a templomban is esetleg botrányok történhetnének.

Ezen levél természetesen megtette a maga hatását, a mennyiben a hitközsönok lejövetele tényleg el is maradt.

De Kutna Mór főrabbi ezzel sem elégedett meg, hanem hogy célját annál bizonyosabban elérje, felszóltott egy ide való zsidó hitközségi választásoknál nagyon is jól ismert agitátort, hogy a magyar hitközsönok itt léte alatt a templomban botrányt provokáljon.

A mi a rabbinus qualificáhatia eljárást illeti, nem oly szigoruan lenne megítélendő, mert ő állását és ezen hivattal járó díjjakat feltette, de nem bocsájtható meg semmi esetre a hitközségi elnöknek, ki úgy látszik feltéve elnöki tisztségét, ezen hazafias ügyben nem bírt vagy nem akart eréyesen fellépni.

Pedig kár volt Kutna Mór rabbinak oly nagyon feleszegetni ez ügyet, mert az ő tehetsége továbbra már úgy sem kielégítő. Az ő prédikációi nagyon is lejárták magukat, alig hallgatja valaki. A község óhaja egy magyar hitközsönok után valósinni fog, akár meddig is ugrik a nagy agur; — ha nem épen most, úgy egy év múlva. A kor-szellem haladása Kutna rabbi Orthodox dogmáival sehogy sem fér tovább össze! Egy hitközségi tag.

Befejezés.

Kovacsics Ágoston szinügyi bizottsági elnök lapunk mult számában egy czáfolat-félet közölt „Szineszeti botrány” felirattú I. közleményünkre. A levelet olvasóink ismerik, s abból azt is láthaták, hogy: az elnök semmi különöst nem mondott. Hogy ő egyedül vagy Jankovich Kázmérral osztotta e ki az 1000 frtot, az mindegy, legfeljebb annyit változtat a dologon, hogy a hibát az elnök egyedül követte el és nem Jankovichal.

Beódy, Dezséri és Kissnek a subventióból adni nem lett volna szabad, mert a mint szerkesztőségünknek védekezőnek kimutatva lett, ezek *szervődéssel* kötelezték magukat mint „igazgatóság” a várossal szemben. Az igazgató ha nyer az óvé, ha veszít az is az óvé, de az igazgató bukásnál nem kívánhatja azt, a mit a tagok

Vajlon tavál Mándoky nem volt-e egyik legkiválóbb színész? És adtak e neki a tagok között felosztott subventióból? Nem. Nem is szabad!

A védekezés egyéb pontjára kár válaszolni, legfeljebb polémiába bocsájtkoznánk, ahoz pedig a szinügyi bizottsági elnökkel szemben ezáltal semmi kedvünk.

Talán jön idő, a mikor visszatérünk e tárgyra. r. v.

Nyilatkozat!

Az alig pár heti életet élő „Szabadkai Hírlap“ legutóbbi száma szinte botrányos volt a valótlan állítások, az ellenmondások és elvtelenségek tárházától. Véletlenül az évekkal ezelőtti létezett „gimply újság“ jutott eszembe, mikor az iskolaportát levett ifjak vették kezükbe Szabadkán a tollat, hogy hatóságai életünket megkritizálják.

Ha a „Szabadkai Hírlap“ szerkesztője ama régi fajta „gimply“ volna, szóra sem tartanám érdemesnek, de mikora szerkesztő ügyvéd s a mikor ez az ügyvéd lapom munkatársai közül lépett föl eme lap szerkesztőjeként, s a mikor sokan azt fogják hinni, hogy a mit ő lapjában rólam vagy lapomról ír, azt tudja, mert a lappal benső viszonyban állt, kénytelen vagyok nyilvánosan szólni fel hamis sorai ellen.

Ama lap „vezércikkének“ végén a következő sorok olvashatók: „Hisszük azonban, hogy a főispán saját pártja előtt is lejárja magát, mert erre nézve visszataszítók lehetnek az oly jelenségek, midőn a főispán a mostani pártvezetők rovasára a levéltárnoki kinevezés árán kéz alatt a „Szabadság“ szerkesztőjével alkudozik egyrészt, másrészt pedig a „Bácskai Ellenőr“ szeméi közé mosolyg igézően.“

Nagyon lekötözte eme lap szerkesztője, ha megmondaná a nagy közönség előtt, mikor, hol, és miféle alkudozást vezetett velem a főispán a levéltárnoki kinevezés árán és kinek javára történt ez az alkudozás? Én a szerkesztő kollégát tisztességes embernek tartom, a tisztességes ember pedig állítását igazolni szokta ha erre felhívják, miért is felhívom az új lapnak ugy a régiebb mint újabb szerkesztőjét, adának nekem felvilágosítást eme sorokra, mert nagyon restelleném, ha a két szerkesztő kolléga közül bármelyik is megtagadná ezt és az alig életet kezdő hírlapra már most azt kellene mondanom: nem ismeri a sajtótisztességet, nem becsülésre méltó!

Szabadkán 1885 Ápril hó 24-én

Szalay L. A.

a „Szabadság“ szerkesztője.

Hírek.

A mai nappal beköszöntött husvéti szent ünnepek alkalmából, megemlékezve a kibékeltető istenember magasztos áldozatára, boldogságot, békét kívánunk olvasóközönségünknek!

Előfizetőinket tisztetettel megkérjük, sziveskedjenek a lakásukra megküldött előfizetési nyugtákat beváltani. Megjegyezzük, hogy a nyugták kifizetése a pénz beszédő megbízotunknál külön könyvcskébe is lehetőleg sajátkezűleg bejegyzendő.

Városunk törvényhatósága f. évi Ápril hó 28-án d. e. 9 órakor a „Pest város“hoz címzett szálloda nagytermében közgyűlést tart, mely népesnek ígérkezik, miután *hazaválasztás* is benne! Heylesen tenné a főispán, ha a bizottsági tagokat türelmeire tanítaná azzal, hogy a 8-ik helyre kitűzött rajtanári állás betöltését legalább 25-ik helyre odázná el. Legalább tovább látnánk együtt ülni a mi szőkni szerető város atyáinkat! A tárgysorozatot térszűke miatt nem közölhetjük.

Országutaink javítása hol késel az éji homályban!... Talán a héten már kezdeni lehetne. Mint értesülünk, a szegedi botrányos-ágig elhanyagolt országutat nem fogják tölteni, hanem a felhalmozott sártömeget lehúzzák és kiszélesítik két oldalról az árkok felé. Ennek is ideje lessz már, hacsak eljutunk odáig is.

„A horvát bíróságok visszaélései“ című, mai számunkban folytatott cikk sorozatra kiválóan ügyvédek és bíróságaink figyelmét hívjuk fel, mert az itt is felsorolt esetekhez hasonlóak minden magyar irodában találunk párjukra. Miután pedig a múlt alkalommal egy ügyvéd kollégánk azon észrevételt tette, hogy a „Szabadság“ is kezd svindlirózni, mert épen ezen cikksorozatunk is eredetileg közöltetik, holott nem az, olvasóink kedvéért kijelentjük, hogy mi ha ollóznunk megnevezük a forrást is, de az itt jelzett cikksorozat cikkírótól adatott be hozzánk is mint több magyar laphoz országos ismertetés végett. Ennyit megnyugtató és nyíltan mondanunk annak, a ki lapunkat ollózással volt szives gyanúsítani.

A katonaszabadítókra rossz idők járnak! Most már Bécsben is nyomára jöttek egy bandának. Vajjon a szabadkai rendőrség tett-e valaha egy lépést is ez irányban? Pedig tehetett volna, mert a mikor sajtó útján figyelmeztetve lett, még az ország más vidékein nem is álmotdta ily üzemekről. Hejh pedgt de sok ezer forint vesztetett el Szabadkán is ezen a réven! Azt csak a „B. Ellen-

őr“ hirhede „u r i d á m á j a“ és társai tudnák megmondani.

Hogy olvész világ, ez a rémmese időközönként felmerül, s így nem csoda ha mai napig az egész hét folyamán erről beszélt a nép. Egyik helybeli plébános állítólag a szószékről hirdette ezt a balgaságot, hogy „nagy szombaton hó és lüszes fog hullani, az égből, a mely megöl minden élő lényt és elpusztítja az egész világot“: Sokan a nagyhéten már dogozni sem akartak, hiszen ugy is olvész szombaton a világ... Azonban a pap jóslata egészben nem teljesült, mert habár az isten akarataként e héten is elhaltak, a kikre a sors rákerült, ime a mi lapunk mégis megjelent, — túlélté a világvégét is!

Az ázsiai kolera már felütötte fejét a melegebb éghajlat alatt! Olaszországban szedi áldozatait, s a kit betegsége a mi ridegebb éghajlatunkról oda kényserit, kérdés: ha elkerülte itthoni betegségét nem vész-e el ott még irtozatosabb módon, vagy nem hurcolja-e haza magával a kolera rettenetes csirait. Mi szabadkaiak kétszeres veszedelemnek leszünk kitéve. Első bajunk közös lesz edes hazánk minden vidékével, de speciális bajaink a renyhe és tudatlan rendőrség, az e téren gyakorlatlan egészségügyi főnökök, hizlaldák, nyitott utcái árkaik stb... melyeket számtalanszor tártunk már fel városunk sajtó sebeiként.

A szabadkai kir. törvényszék megint balekot fogott. Volt itt hajdanában egy Krajnik László irnok, a kivel baja keveredett Páncsics Alajos most is itt lévő irnoknak. Ez utóbbi az elsőt fenytő ügybe keverte, miért Krajnik őt állítólag megnyakalta a hivatalban. Panaszlott felmentetett, de addig üzte Milasin Jakab járásbíró, hogy az elnökkel együtt kivitték áthelyeztetését. Elvitték Krajnik irnokot valami határszéli faluba, s rég is el is feledték Szabadkán. Hogy mi alapon, nem tudni, csakhogy a szabadkai törvényszék a napokban 40/86 sz. a. fegyelmi eljárást indított ellene. Hát már idegen területen is bírskodunk? Ezt is csak a szabadkai k. törvényszék teheti.

„A felfigyűlők“ című operettéről lapunk mai „tárca“ rovatában találunk olvasóink egy fővárosi értesítést. Mi a darabot nem ismerjük, állást nem foglalunk sem mellette sem ellene, de amint székesfehérvári kollégánk a „Szabadság“ ismerteti ez új irodalom terméket az bizony nem egyéb egy műkedvelő sikerült kísérleténél. Mig a lapunkban közölt ismertetés azt mondja hogy az új darab zenéje kitünően behizelgő, addig az előadás színhelyén megjelenő lap határozottan már ismert zenerészleteket emlit. Ott dicséret, — itt lerántás; igazodjék ki belőle kinek hogy tetszik.

Halálra vertek e hó 18-án éjjel két vasuti szolgát a 8-ik körben. Éjfél felé ment haza a korcsmából Gera József és társa Takács N. s a mint Gera lakásához ért ott ismeretlen tettesek botokkal és késekkel megtámadták és levették őket Gera Józsefet neje behuzta s ez csak annyit tudott mondani: „*csukd be az ajtót, csináltass koporsót!*“ nem szolt többé egy szót sem, és másnap délelőtt meg is halt. Takács szintén öntudatlanul került haza s miután beszélni az sem képes, a tetteseket csak gyanítani lehet, minek alapján a rendőrség több elfogatást eszközölt is, de a befogottak tagadásban vannak. Takács életéhez szintén kevés a remény. Az elhunyt Gera fején az orvosi boncolás két, külön is feltétlen haláltokozó törést és arczán egy erős késszurást állapított meg; — az agyban egy maroknyi vért találtak.

A szabókról régihír, hogy fiatalabb korukban nagyon sentimentális természetűek. Ezt e hó 20-án is bizonyította Budapesten Jeiteles Vilmos szabólegény, ki valami spanyol hidalgónak képzelve magát munkaadóját déli 12 óra felé az utcán leszurta, mert az a 7 frt nyi munkadíjából 1 frtot le akart vonni.

„Tűzoltó anyag“ című hirdetésünket ajánljuk figyelemre. E tűzoltó szerrel pár hét előtt nyilvános kísérlet tétetett Szabadkán, s az meggyőzhette a közönséget hasznos volta felől. Egész Bács-megye és közel vidékén, csak Szabadkán rendeztetett be raktár.

Az „első magyar általános biztosító társaság“ hazánk egyik legelőkelőbb és legszolidább intézete. Ma napás a mikor a biztosításokkal számtalan szédelés üzetik, a mikor népünknek jó része épen itt Szabadkán is a 2-3 frtos biztosítási díjakért perellettik egyes rosszlelkű biztosítók által és 8-10 frt sőt több perköltségbe is sodortatik, jóllehet a biztosítás átlakon köttetett, nem lehet eléggé ajánlanunk az ovatosságot polgárságunk figyelmébe. Az első magyar általános biztosító társaság működését évek során át figyelemmel kísér-

jük, de az „Azienda“ „Phönix“ s más peres társulatokhoz hasonló lépéseit nem tapasztaltuk, miért is jóleléssel ajánljuk olvasóink kiváló figyelmébe. A hivatkozott társaság m. évi mérleg és zárszámlája lapunk jelen számának utolsó oldalán olvasható.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

Szalay László A.

26

vgh. 1886 szám

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1181. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbírószág 295/1886 számú végzése által Lobbes Glass cég végrehajtató javára Steiner Miksa bajmoki lakos ellen 175 frt 08 kr. tőke, ennek 1885 év május hó 16-ik napjától számítandó 6°/_o kamatai és eddig összesen 48 frt 50 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság letoglalt és 447 frtra becsült különféle kézműárúból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak

Mely árverésnek a 273/1886 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis alperes üzlethyiségében leendő eszközésre 1886 ik év április hó 28-ik napjának délelőtt 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szabadkán, 1886 ik évi április hó 16. napján.

Csernyus Zsigmond,

kir. bir. végrehajtó.

Pályázat.

A helyb., Általános Ipartestületnél létesített szolgáló állomásra mely osztrák érték 300 (háromszáz) frt évi fizetéssel van összekötve f. é. április hó 28-áig pályázat nyitattik.

A pályázótól megkívánatik, hogy 300 frt erejéig ovadékok nyújtani irni és olvasni tudjon.

Jelentkezhetni az alulírott nál.

Sárogy Szabó László,
ipartestületi elnök.

Tűzoltó anyag.

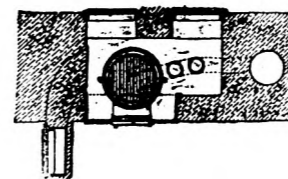
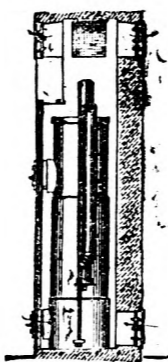
Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a szabadalmazott tűzoltó anyag, — mely a mult hóban a Rogina-Bara téren tartott tűz próba alkalmával fényesen igazolta tűzoltó hatását, t. i. hogy 300 liter e tűzoltó szerrel vegyített víz megfelel 1200 liter víznek, — Szabadka és vidékén Mészáros és Krigovszky cégnél kapható.

Ára különkint 1 frt 30 kr.

Ajánljuk különösen háztulajdonosok és cséplőgép kezelők figyelmébe.

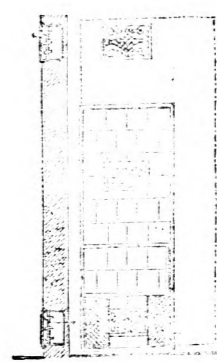
1-1

Swadlo Ferenc Budapest.

Gyára:

VII. ker. alsó erdő-sor 3. sz.

Ajánlja szabadalmazott, zajtalan, önmagukat felhűző zárredőnyeit

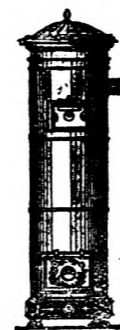
hullámzott aczéleméből; továbbá szabadalmazott Blazieek és Brecka-fé ültő és szellőztetési

kályhát,

valamint

központ fűtés berendezését,

saját szabadalma szerint, egy vagy több helyiség számára; mely utóbbiak különösen új építményeknél, iskoláknál, kórházaknál, stb. szellőztetéssel vagy szellőztetés nélkül, igen czél szerűen alkalmazhatók.

Ajánlja továbbá valamennyi az építési szakmába tartozó munkáit u. m. épületi, mű- és szerkezeti lakatos munkáit.

Mintakártyák és költségvetések ingyen és bérmentve.

A horvát bíróságok visszaélései.*)

II.

„A horvát bíróságok visszaélései“ című utolsó cikkre adott válaszok élénken bizonyítják, mennyire hasznos ezen Horvátországra nézve oly fontos ügy publicisztikus megvitatása. E célból folytatja a „Correspondance de Pesth“ hivatalos forrásból merített, valamint a „Nyílt levél a horvát bíróságok visszaéléseiről“ Gróf Khuen Héderváry horvát bánhoz intézett, Verus név alatt kiadott röpirati adatok nyomán a konkrét esetek felolvasását, és pedig kizárólag ezen ügy fevilágosítása és megoldása érdekében Kettős haszna van ennek: először is: horvát kereskedők és iparosok részéről szintén panasz tétetik a magyar bíróságok eljárása ellen, konkrét esetek nyilvánosításával.

A közvélemény egymagában is bír oly hatalmi befolyással, hogy hasonló esetek ismétlődését jövőben megnehezítse vagy lehetetlenné tegye. Ha e sérelmek igazoltak, úgy okvetlen orvoslandók; másodsor: azon előnnyel bír a teljesen nyílt és tárgyilagos publicisztikus vitatás, hogy úgy magyar mint horvát kereskedők panaszokat hozhatnak nyilvánosságra, melyek nem csak phrasisokkal okadatolják hanem okiratilag bizonyított tények felsorolásával is.

Ez által részben alkalma nyílik a magyar igazságügyminiszteriumnak a magyar bíróságoknál történt visszaélések tárgyában vizsgálatot rendelni és kétségtelen, hogy e vizsgálat úgy a kereskedő közönségnek valamint a magyar és horvát igazságszolgáltatásnak hasznára fog válni.

Tény, hogy Gróf Khuen Héderváry bán, ki a horvát igazságszolgáltatásért úgy a magyar országgyűlés mint a horvát tartománygyűlés előtt alkotmányserüleg felelős, ez ügyben a vizsgálatot elrendelte.

Minden tekintetben kívánatos lenne, hogy a horvát és magyar kereskedő közönség a saját publicisztikus tevékenységét támogathatja az által, hogy az igazságszolgáltatás elleni panaszait nem általános phrasisok alakjában, hanem a bizonyító tények megemlítésével hozná nyilvánosságra.

Főleg a kereskedők osztályának éltetvevágó érdeke, hogy ezen elv: „iustitia est fundamentum regnorum“ az állam minden részében eleven igazsággá válósuljon. Ez ügyben közölt első cikkében is hangsúlyozta a „Correspondance de Pesth“, hogy itt politikai kérdéssről szó sem lehet. Csupán és csakis oly ügygel, mely sem párt, sem politikai jelleggel nem bír.

A bíróságok visszaélései iránti panaszok kizárólag azon kérdések terére tartoznak, melyeknél pártkülömbőségnek léteznie nem szabad, miután csak az igazság szolgáltatás becsületességének ellenőrzése, a törvény tisztelete, a törvények fentartása és a vagyonbiztonság védelme van szóban.

Sokkal jobb lett volna, ha az illető kereskedők évekkel ezelőtt Magyarországon, Horvátországban s egyáltalán az egész világban szükséges és nélkülözhetetlen „jogért való küzdelmüket“ nyilvánosságra hozzák.

A sajtó valamint a törvényhozó testület legfontosabb kötelességeinek egyike, hogy legnagyobb erélyvel és soha sem lankadó vigyázattal és figyelemmel dolgozzanak a törvény tisztelete azaz az állami élet legmagasabb céljai egyike érdekében.

„Verus“-nak Gróf Khuen Héderváry bánhoz címzett nyílt leveléből még a következőket közöljük a végből, hogy az illetők válaszoljanak az ellenük felhozottakra:

„Alig van kereset, alig van ítélet, mely a horvát ellenfelének a budapesti bíróság két-három sőt néha ötszöri sürgetése előtt kézbesített volna. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy az első sürgetés csak az elküldés után egy hónap múlva a többi sürgetések pedig ismét csak egy-egy hónap múlva eszközlötnek, ha végre tekintetbe vesszük, hogy a kereset és ítéletek egy nagy része egyáltalán nem kézbesítettik, ugycsak hamar belátjuk, hogy a horvát bíróságok nem csak jogsegélyt nem nyújtanak a magyar hitelezőknek, hanem a horvát bíróságok azok, melyek törvénytelen eljárásuk által a jog érvényesülését megakadályozzák.

Egyetlen egy budapesti bíróság az 1885-ik évben 30 ügyben 118 ízben volt kénytelen végzése és ítéletei kézbesítését megsürgetni s daczára annak, hogy

*) Mult számunktól térszűke miatt, kimaradt saerk.

némely ügyben 4-5 ször lett a vevény beküldése megsürgtetve, a horvát bíróság a megkereső bíróság sürgetését még csak válasza sem méltatta.

Vannak bíróságok, melyek egyáltalán nem tesznek eleget a magyar bíróság megkeresésének, mások a keresetet kézbesítik ugyan 2-3 sürgetés után, de az ítélet kézbesítését egyáltalán nem eszközlik, míg van oly bíróság is, mely a kézbesítéseket rendszerint teljesíti ugyan, de a végrehajtás fogantatását teljesen lehetlenné teszi.

A legeredetibbek azonban azon bíróságok, melyek a kézbesítendő határozatokat valami szellemes megjegyzéssel szokták a megkereső bíróságnak viszküldeni.

Először rendszerint azt szokták írni, hogy ilyen nevű egyén a helységben nem létezik, s ha a végzés vagy ítélet újból visszaküldetik, két vagy háromszori sürgetés után a kézbesítettet kért határozat bizonynyal azzal jön vissza, miszerint a kérdéses végzés azért nem volt kézbesíthető, mert alperes 14 napra hazulról eltávozott.

S ezen szellemes megjegyzésű bíróságok felperesre nézve a legveszélyesebbek; mert eltekintve attól, hogy a kézbesítés nem eszközlik, miután megjegyzéseiket horvát nyelven írják a vevényre még azok lefordításaért tolmácsdíjat is fizethet a megnyomorított hitelező.

Az eszéki járásbíróság azok közé tartozik, melyek a keresetet 4-5-szöri sürgetés után szokták kézbesíteni s hogy a magyar hitelező követelésén kívül még egyéb veszteséget is szenvedjen, az eszéki járásbíróság csak úgy szórja a megkereső bírósághoz a horvát nyelven szerkesztett mentegetődjö jelentéseket s miután ezek a jogkereső közönség költségén fordíthatnak magyar nyelvre, igen gyakran megesik az a furcsaság, hogy a senki által meg nem írtított tolmácsdíj annyit tesz ki, mint a per substratum.

Azon bíróságok között, melyek a keresetet egyáltalán nem szokták kézbesíteni, mindenesetre a károlyvárosi járásbíróságot illeti az első hely.

A budapesti VI.-VII. kerületi kir. járásbíróság még 1884. szept. hó 6. napján küldte át a 16178. számú keresetet a károlyvárosi járásbírósághoz kézbesítés végett. Kilencz sürgetés a vevény beküldése iránt eredménytelen maradt. Egy év múlva sem érkezett be a vevény, mire az igazságügyminiszteriumnál jelentés tétetett. 22127/885. szám alatt 1885. október 19-én. Hat havi várakozás után végre 1886. márczius elején magánúton értesült a hitelező, hogy az igazságügyminiszterim a jelentést a horvát bánhoz tette át, s hogy a megkeresett bíróság a bánnak azt jelenté, hogy a vevényt a bpesti kir. törvényszékhez küldte át. Miután azonban a vevény sem oda, sem a megkereső bírósághoz nem érkezett, nagyon valószínű, hogy a károlyvárosi bíróság a bán is tévedésbe akarta ejteni jelentésével; de valószínűvé teszi ezt azon körülmény is, hogy a károlyvárosi bíróság a megkereső bíróság sürgetéseire nem válaszolt.

A kereset beadása óta most már 18 hónap mult el s miután nagyon valószínű, hogy ha felperes új keresetet lesz kénytelen beadni, ez ismét a károlyvárosi járásbíróságnak küldetik be kézbesítés céljából az előzményekből következtetve bizonyos, hogy a kereset soha sem lesz kézbesítve.

Felesleges volna minden egyes bíróságról külön megemlékezni, mert azok eljárása a kézbesítés körül csaknem mindig egyforma.

Válaszok a „horvát bíróságok visszaélései“ című első közleményre.

Az ezen ügyben közölt cikkünkre, melyet többször említett röpirat nyomán és annak használásával irunk, különböző válaszok adtak máris az illető bíróságok által.

Az Eszéken megjelenő „Drau“ című lap, mely Magyarországgal szemben a loyaltás eszméjének valamint a kiegyezési törvény lelkiismeretes megtartásának adott mindig kifejezést és ez által úgy mint a Mazuranics-Spun-Stričies-gazdálkodás elleni küzdelme által Horvátországnak kitünő szolgálatakat tett ez ügyben először is az eszéki törvényszéki elnök levelét közli, melyben állittatik, hogy most minden rendszerint történik, mely azonban a felsorolt konkrét esetekre nem reflektál.

Másodsor egy eszéki kereskedő levelét hozza nyilvánosságra. Észertint egy horvát nagy iparos egy nagyvárosi kereskedő ellen 1883. augusztu 14-én keresetet nyújtott be. Október 13-án válasz érkezett, tudatva, hogy al-

peres fel nem található. Miután az illető pontos lakcime azonnal megadatott 1884. február 21-én azon végzés érkezett vissza, hogy a kereset kézbesítettett ugyan, de alperes az elfogadást megtagadta. 1884. június 20-án végrehajtásra kéretett fel a nagyvárosi törvényszék, ugyanez évi szeptember 4-én sürgettetett a vég-

rehajtás és már 1884. november 5-én el is rendelte azt az illető bíróság, 1885. november 26-án, tehát egy év múlva azon végzés jutott ide, hogy a végrehajtás eredmény nélkül maradt.

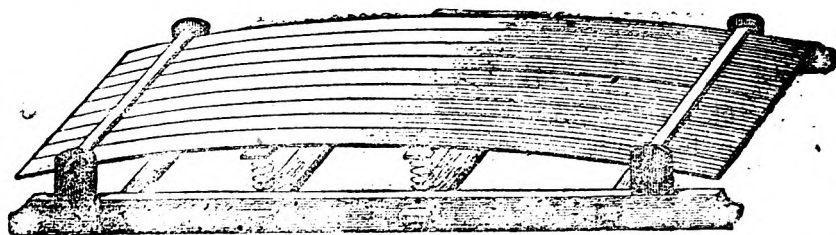
Hirdetések.

Gs. kir. oszták-magyar szabadalmazott

Farugony matrácok

6
frt

6
frt

Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett

tiszta, tartós és jutányos, különösen alkalmas intézetteknek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedés. A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.

Főraktár:

Bécs, I., Neuer Markt Nr. 7.

3-12

1-1

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy tisztelettel mint kocsigyáros a kor igényeivel mérten dúsni berendeztem, és azon helyzetben vagyok, hogy úgy a kovács- mint a bogtár- és nyerges-munkákat is képes vagyok saját felügyeletem mellett gyorsan és díszesen elkészíttetni.

A bogtár-munkákat Berleg István jó hímével kerékgyártó vezeti.

Patkóllásra e szakban alaposan képzett s kitünő munkás segéd áll rendelkezésemre.

A legelgánszabb ruganyos kocsit is ép oly pontosan és minden birálatot kiálló módon készítek, mint a közönséges gazdasági eszközöket.

A n. é. közönség becses patkóllását kéri

FIEDOR JOZSEF.

VII. kör, 38. sz. a götzirtdő közelében us. Verms Gálbor ur házában.

H I R D E T E S E K.

A z e l s ő o s z t r á k

AJTÓ-, ABLAK- ÉS SZOBATALAJ-GYÁRI

raktára.

B É C S, IV. Heumühlgasse 13. etablirt 1817

MARKERT M. vezetése alatt

ajánlja kész ajtó és ablakok vasalásokkal együtt, ugyszintén puha padlózatok és amerikai tölgy és parkettpadlózatok nagy raktárát. A gyár száraz faanyagának nagy raktára által, valamint kész áruinak készlete által azon helyzetben van, hogy ezen cikkek szükségletét a legrövidebb idő alatt teljesítheti. Ugyanez elvállal kirakat készitést, laktanya, kórház, iskola, iroda stb. berendezéseket, azonkívül minden néven nevezendő, gépekkel előállítandó famunkákat bemutatott rajzok és minták szerint, szobabutorokat kivéve. 2—12.

LIPPMANN KARLSBADI PEZSGŐ-PORA

A karlsbadi ásványvizekből nyert forrástermének segítségével készíte, tehát ezek minden hatályos anyagát tartalmazzák és minden gyógyító tulajdonait különös érvényre juttatják

Étvágyat gerjeszt. Használata kellemes.

Emésztést előmozdít.	gyomorban szenvedőknek Vade-mecuma	Hatása biztos.
----------------------	------------------------------------	----------------

Felülmulhatlan hashajtó szer.

kivételes, gyors és biztos hatással. Kellemes, olesó, kényelmes. Egészséges! tehát üditő!

minden oszkarólag működő hajtoszer pilulánál sz. előnyben részesítendő. Orvosilag ajánlva gyomor-, bél-, máj-, vese- és hólyag-bajoknak.

Elismert és sokat keresett háziszér.

Emésztési gyengeség vagy háborgatott emésztésnél, étvágyhiány, ülő életmód által előidéztett gyomor és bél atonia, nyálkasság és éves utáni rosszullét, kellemetlen felbőfögés, feltuvódás, gyomorhég, gyomorhőfájdalom, — nyomás vagy görcs, — vértóduhas, főfájás, szédülés, migraine, vererekedés, aranyer — rendetlen székeles és makacs székrekedésnél, Approbat s. er kövesség ellen. Valódi csak akkor, ha minden adagon a védjegy Lippmann kezevonás látható.

Kapható minden bel- és külföldi gyógyszerárban 2 frt 15 kr. beküldése mellett egy eredeti doboz bérmentve küldetik. 1 doboznál kevesebb nem küldetik.

Központi szétküldés: Lippmann gyógyszer, tára Karlsbadban.

Kapható eredeti dobozokint 12 pár 2 frt. egyes pár 20 krajczárért a következő gyógyszerész utraknál:

Szabadkán: Déesy, Józ. Baján: Geiger. Eszékben: Dienes. Hódmezővásárhelyen: Kiss. Kecskeméten: Molnár. Kanizsán: Belus. Pécsen: Balázs, Kovács, Sipőcz. Szegeden: Baresay. Tolnán: Gombos. Újvidéken: Grossinger. Vukováron: Kraicovic. Zomborban: Galle, Sauerborn stb.

Szives megfigyelésül!

Dr. MILLER védbalzsama görscök ellen

Ezen balzsam a gyomor és belek nyálkára erősítő és életlég hat, a nyálkaszárazít és kitűnő szelhető szer. Sikeresen alkalmazható és különösen ajánlható gyomorbetegségek, gyomorgörösekkel a gyomor puffadásainál, hányásnál, hasmenésnél és székéregnél. Különösen hatásos majdnem rögtön. Jelegheny hatású továbbá váltakozó és minden más hosszabb ideig tartott kimerítő betegségek utáni felhabozásnál, mivel az étvágyat gyarapítja és az emésztést nagyon elősegíti. Ezen kitűnő szernek különösen fahéjban egy háztartásban sem kellene hiányoznia. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Feltűveg 50 kr. o. o.

Dr. MILLER molnóvénymetve

megelő hatással van köhögés, rakodás, torokfájás, elvájkasodás, kelékező gumókör, egyáltalában a legzseki minden bántalmat ellen.

Tegdyben gyermekek és felnőttek számára.

Egy üveg ára 50 kr. o. o. rt.

MILLER tyukszem-balzsama,

Családtalan szer tyukszemek, szemcsék és fűfűzések, hátkeményedések ellen. Ára egy skatulyában lévő üvegesnek használati utasítással együtt 60 kr.

Beküldetett.

Miller J. gyógyszerész utrak Brassóban.

Örömmel konstátalom, hogy mindkét készítménye molnóvénymetve és tyukszem balzsama nagy német mintáknál megelégszem a sikerrel. Sternberg (Morvaország) ápril 1. 1905. Schwarz Gusztáv kereskedő.

Az összeg és 10 kr. csomagolási költség előleges beküldésre után e kért számlányok barhova postabérmentesen szállítottatnak. Két dobozról kevesebb nem küldetik.

Szabadkán valóban kaphatók szentiványi Józ. Karoly gyógyszerész és pusztay Ernő főszekeresedő utraknál, szegedi Baresay Károly gyógyszerész és B. em. Vilmos utraknál. H.-M.-V. eszékben Schüller G. és fia és Kavičeg P. fűszerkereskedő utraknál. Aradon: Jónes F. és farsánál. Temesvárt Terezy II. és Steiner F. gyógyszerész utraknál. Csabán Kugel L. és Bartoky L. fűszerkereskedő utraknál. 4—15

Mària-Celli

GYOMOR-CSEPPPEK,

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmat ellen, és felülmulhatlan az étvágyhiány, gyomorgyengeség, rosszagú lehellet, szelek, savanyu felbőfögés, kólíka, gyomorhurut, gyomorgégés, huyképződés, tulságos nyálkakepződés, sargaság, undor és hányás, főfájás, (ha az a gyomorból ered), gyomorgörös, székszorulat, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, gilisztá, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcsé ára használati utasítással együtt **35 kr.**

Központi szétküldési raktár nagyban es kicsinyben:

Brady Károly

„Az őrangyalhoz“ címzett gyógyszerárban Kremzierben, Morvaországban.

Kapható Szabadkán: **Milassin Ignác** gyógyszerár „Az őrangyalhoz“.

Végeladási hirdetmény.

Van szerencsém e t. közönséget értesíteni, hogy a Rogina-bara és Láng-utczában lévő 55. h. sz. alatti

FARAKTÁRAMAT

végkép felosztatom, mely alkalomból mindenféle faanyagokat, u. m. zsindey, deszka, lécz, épület és bognárfákat 20% -kal a bevérsárlási áron alul árusítok el.

Tisztelettel kérem a n. é. közönséget, ezen előnyös alkalmat szives figyelmére méltatni.

Mély tisztelettel

Löwinger Salamon.

4—1

1 52
VI. k. j. 1886 1886 — B sz

Arverési hirdetmény.

Idősb Stern Ignácz halasi lakos kereskedő közadós csődügyében a Kalocsai Tekintetes kir. Törvényszék mint csődbíró által Kalocsán 1886-ik évi április hó 14-ik napján 2/886 szám alatt hozott végzéssel a tömegingóságainak nyilvános árverésen eladása elrendeltvén, az árverés fogantatásáa alolított kir közjegyző bírósági biztosként kiküldetvén, e megbízás-hoz képest közadós idősb Stern Ignácz csődtömegéhez tartozó a csőd-leltár szerint 4489 frt 59 kr. becsértékű különböző ingóságok, butorok, edénoek, konyhaeszközök, hordók

borkészlet gazdsági eszközök, s különösen jelentékeny mennyiségű bőrárak, s bőrkereskedéshez tartozó egyéb áru cikkek nyilvános árverésen eladásra határidőül az 1886-ik év május hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája s a reá következő napok, árverési helyül pedig közadós idősb Stern Ignácznak Halason negyedik tizedben 1248 nép sor szám alatt levő háza általam kitzetnek, a mikor is a jelzett ingóságok azonnali készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőre még becs áron alól is leütettni, s bevőnek birtokába azonnali átadatni fognak.

Kelt Halason 1886-ik évi április hó 17-ik napján. Puzsik Antal kir. közjegyző.